

ปัญหาข้อยกเว้นผู้ประกอบการบริการแพลตฟอร์มดิจิทัล กรณีไม่ต้องแจ้งให้ทราบ¹

นายเหรียญชัย อยู่สบาย²

ปัจจุบันมีผู้ใช้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่เป็นสื่อกลางทางออนไลน์จำนวนมากครอบคลุมลักษณะและประเภททางธุรกิจที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น และมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม รัฐบาลจึงเล็งเห็นความสำคัญในส่วนนี้จึงได้พิจารณาและเห็นสมควรออกมาตรการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการดังกล่าว เพื่อรักษาความมั่นคงทางการเงินและการพาณิชย์ เพื่อเสริมสร้างความน่าเชื่อถือและยอมรับในระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นต่อสาธารณชน โดยกำหนดให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นธุรกิจบริการที่ต้องแจ้งให้ทราบ รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลและการควบคุมดูแลเพื่อคุ้มครองผู้ใช้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล และกำหนดกลไกความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบกิจการบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลทำแนวทางปฏิบัติที่ดีหรือมีกลไกในการกำกับดูแลตนเองที่เหมาะสมให้อยู่ภายใต้การบังคับใช้พระราชกฤษฎีกาการประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งให้ทราบ พ.ศ. 2565 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แต่กฎหมายดังกล่าวก็พบว่ามีปัญหาอยู่ผู้เขียนจึงนำปัญหาดังกล่าวมาพิจารณาตามลำดับดังนี้

1. ปัญหาการใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในการออกประกาศกำหนดลักษณะของการให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ไม่ต้องแจ้งให้สำนักงานทราบก่อนการประกอบธุรกิจได้ เมื่อพิจารณาพระราชกฤษฎีกาการประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งให้ทราบ พ.ศ. 2565 เห็นได้ว่าการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกรณีให้ผู้ประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลตามมาตรา 8 ได้แก่ (1) บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีรายได้ก่อนหักค่าใช้จ่ายจากการให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลในราชอาณาจักรเกินหนึ่งล้านแปดแสนบาทต่อปี ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจเป็นบุคคลธรรมดา หรือ เกินห้าสิบล้านบาทต่อปี ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจเป็นนิติบุคคล (2) บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีจำนวนผู้ใช้บริการในราชอาณาจักรเกินห้าพันรายต่อเดือน โดยคำนวณจากการใช้งานเฉลี่ยต่อเดือนย้อนหลังตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานประกาศกำหนด กฎหมายได้กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลหากเข้าเงื่อนไข 2 ประการตามที่

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาข้อยกเว้นผู้ประกอบการบริการแพลตฟอร์มดิจิทัล กรณีไม่ต้องแจ้งให้ทราบ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์จุฑามาศ นิสารัตน์ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์เรืองยศ แสนภักดี และรองศาสตราจารย์ ดร.ปภาศรี บัวสวรรค์

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ได้กล่าวมาข้างต้นต้องแจ้งให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทราบก่อนการประกอบธุรกิจทุกครั้ง แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อศึกษามาตรา 8 วรรคสาม เห็นได้ว่ากฎหมายได้มีการกำหนดบทยกเว้นหรือบทขยายให้อำนาจกับคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์สามารถออกประกาศกำหนดลักษณะของการให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ไม่ต้องแจ้งให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทราบก่อนการประกอบธุรกิจได้ โดยมีหลักเกณฑ์เพียงว่าต้องคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจความเหมาะสมในการควบคุมดูแล และการป้องกันความเสียหายที่เกิดจากผลกระทบบท โดยขยายอำนาจให้คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใช้ดุลพินิจในการออกประกาศ กรณีที่ประกอบธุรกิจให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลไม่ต้องแจ้งให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทราบ หากเข้าเงื่อนไขตาม มาตรา 8 วรรคสามแล้ว กฎหมายกำหนดให้อำนาจกับคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในการใช้ดุลพินิจดังกล่าวโดยไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการควบคุมการใช้ดุลพินิจไว้ชัดเจนอาจเกิดการเลือกปฏิบัติไม่เป็นธรรมกับผู้ประกอบธุรกิจที่ตั้งใจปฏิบัติตามกฎหมายโดยเคร่งครัด เมื่อพิจารณา กฎหมายในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มของสหภาพยุโรป พระราชบัญญัติบริการดิจิทัล (DSA) กฎหมายนี้ไม่ได้มีการควบคุมเรื่องใดไว้เป็นการเฉพาะเป็นการพิเศษ เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวมีลักษณะการควบคุมแพลตฟอร์มออนไลน์ในภาพรวมหลายประการ เช่น การควบคุมเนื้อหาที่ผิดกฎหมาย การควบคุมความรับผิดชอบและข้อมูลส่วนบุคคลของแพลตฟอร์มออนไลน์ การควบคุมสินค้าที่ไม่ปลอดภัยหรือของปลอม การควบคุมแพลตฟอร์มออนไลน์ที่มีต่อผู้ค้าในแพลตฟอร์มออนไลน์ของตนการควบคุมในการรายงานความโปร่งใสสำหรับผู้ให้บริการตัวกลาง ระบบจัดการเรื่องร้องเรียนภายใน การระงับข้อพิพาทนอกศาลเขตอำนาจศาล ผู้มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายและผู้ประสานงาน บทลงโทษ เป็นต้น พระราชบัญญัติบริการดิจิทัล (DSA) มีข้อกำหนดที่ชัดเจนไม่ได้กำหนดบทขยายอำนาจให้คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใช้ดุลพินิจในการออกประกาศกำหนดลักษณะของการให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ไม่ต้องแจ้งให้สำนักงานทราบก่อนการประกอบธุรกิจได้ เหมือนพระราชกฤษฎีกาการประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งให้ทราบ พ.ศ. 2565 มาตรา 8 วรรคสาม ดังนั้น จึงควรมีการกำกับดูแลและควบคุมการใช้อำนาจของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์การพิจารณาตามหลักหลักความชอบด้วยกฎหมายเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองจะสามารถดำเนินการบังคับทางปกครองได้เมื่อปรากฏเงื่อนไขการบังคับทางปกครองตามที่กฎหมายกำหนดครบถ้วนแล้วและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองมีดุลพินิจตัดสินใจว่าจะบังคับการปกครองหรือไม่และจะบังคับการทางปกครองเมื่อไรในด้านที่สองในฐานะที่กฎหมายเป็นเครื่องมือกำหนดกรอบให้องค์กรฝ่ายปกครองต้องปฏิบัติตามในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้องค์กรฝ่ายปกครองมีหน้าที่ดำเนินการในเรื่องใด ๆ อย่างชัดเจนองค์กรฝ่ายปกครองย่อมมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามในเรื่องนั้น ๆ แต่ถ้าเป็นกรณีที่องค์กรฝ่ายปกครองดำเนินการในเรื่องทั่วไปเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยปกติองค์กรฝ่ายปกครองย่อมต้องหลีกเลี่ยงไม่ดำเนินการในเรื่องดังกล่าวไว้ชัดต่อกฎหมายที่ที่ใช้บังคับอยู่ในบ้านเมือง เป็นต้น

2.ปัญหาการควบคุมดูแลการประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลกรณีคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใช้ดุลพินิจในการออกประกาศตามมาตรา 8 วรรคสาม โดยลักษณะของการให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ไม่ต้องแจ้งให้สำนักงานทราบก่อนการประกอบธุรกิจได้มีผลตามมาตรา 8 วรรคสี่ ได้แก่ 2 กรณี กรณีที่ 1.บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลซึ่งไม่มีลักษณะตามวรรคหนึ่ง กรณีที่ 2.ได้รับยกเว้นตามวรรคสาม ผู้เขียนนำเสนอประเด็นเสนอเพียงกรณีที่ 2 เนื่องจากเป็นปัญหาสืบเนื่องจากการใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในการออกประกาศให้ผู้ประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลไม่ต้องแจ้งให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งกรณีที่ 2 นี้ กฎหมายกำหนดเพียงให้ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลดังกล่าวที่อาศัยอำนาจตามประกาศของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ แจ้งให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทราบก่อนการประกอบธุรกิจถึงรายการโดยย่อตามมาตรา 12 (1) มาตรา 12 (2) (ก) (ข) และ (ค) และมาตรา 12 (5) ตามแบบที่สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ประกาศกำหนด ทั้งนี้กฎหมายยังขยายให้ผู้ประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลเหล่านี้ไม่ต้องปฏิบัติตามหมวด 2 เรื่องหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลและการควบคุมดูแล เมื่อพิจารณามาตรา 8 วรรคสี่ คือ หากบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลซึ่งไม่มีลักษณะตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง หรือได้รับยกเว้นตามมาตรา 8 วรรคสาม กฎหมายตามมาตรา 8 วรรคสี่ กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลดังกล่าวแจ้งให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทราบก่อนการประกอบธุรกิจ แต่การแจ้งดังกล่าวสามารถแจ้งโดยย่อได้ตามมาตรา 12 ซึ่งประเด็นปัญหาไม่ได้อยู่ที่ว่าแจ้งหรือไม่แจ้งเพราะ ประเด็นปัญหาว่า มาตรา 8 วรรคสี่ มีเงื่อนไขเพิ่มเติมว่า หากบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลซึ่งได้รับยกเว้นตามมาตรา 8 วรรคสาม กฎหมายตามมาตรา 8 วรรคสี่ ให้อำนาจไม่ต้องปฏิบัติตามหมวด 2 หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลและการควบคุมดูแล ซึ่งในหมวด 2 เป็นหัวใจสำคัญที่จะช่วยควบคุมบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลต่างๆ ดังนั้น หากคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใช้ดุลพินิจในการออกประกาศได้รับยกเว้น ไม่ต้องกำหนดมาตรการบรรเทาความเสียหายและการชดใช้หรือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลได้ อาจทำให้ผู้ใช้บริการได้รับผลกระทบและเกิดความเสียหายได้ เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติบริการดิจิทัล (DSA) ของสหภาพยุโรปไม่ได้กำหนดข้อยกเว้นเหล่านี้ไว้ แสดงให้เห็นว่ากฎหมายของสหภาพยุโรปบังคับใช้กับผู้ประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลทุกประเภททุกชนิดโดยไม่ได้รับยกเว้นใด ๆ การกำหนดกฎหมายในลักษณะนี้จึงไม่มีความสมเหตุสมผล หากพิจารณาหลักความพอสมควรแก่เหตุองค์ประกอบฝ่ายปกครองจะดำเนินกิจกรรมหรือกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะซึ่งกระทบต่อความเป็นอยู่ของบุคคลนอกจากองค์ประกอบฝ่ายปกครองจะต้องคำนึงถึงหลักการกระทำทางปกครองต้องชอบด้วยกฎหมายแล้วองค์ประกอบฝ่ายปกครองยังต้องคำนึงถึงหลักการพื้นฐานของกฎหมายปกครองประการอื่นด้วย โดยหลักการพื้นฐานของกฎหมายปกครองอื่นนั้นอาจมาจากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติหรือกฎหมายอื่นที่มีค่าบังคับเท่าพระราชบัญญัติและรวมถึงหลักกฎหมายทั่วไปด้วยหลักความพอสมควรแก่เหตุก็เป็นหลักการพื้นฐานของกฎหมายมหาชนหลักการหนึ่ง ดังนั้น มาตรา 8 วรรคสี่ จึง

เป็นปัญหาที่ทำให้เกิดการได้รับยกเว้นโดยอาศัยอำนาจของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใช้ดุลพินิจในการออกประกาศให้ผู้ประกอบกิจการผู้ใช้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลไม่ต้องปฏิบัติตามหมวด 2 จึงไม่เป็นธรรมต่อผู้ใช้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลโดยปราศจากการควบคุม

3. ปัญหาการเลิกประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลตามมาตรา 28 ในกรณีที่ ผู้ประกอบธุรกิจประสงค์จะเลิกประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัล ผู้ประกอบธุรกิจต้องแจ้งให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหกสิบวันก่อนวันที่จะเลิกประกอบธุรกิจ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กำหนด ซึ่งประเด็นปัญหาดังกล่าวได้กำหนดไว้ใน มาตรา 28 วรรคสามที่กำหนดว่า เพื่อประโยชน์ในการทำแผนและมาตรการตามมาตรา 28 วรรคสอง คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มีอำนาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขให้ผู้ประกอบธุรกิจخذใช้หรือเยียวยาผู้ใช้บริการซึ่งได้รับความเสียหายจากการใช้บริการ หรือการอื่นที่จำเป็นเพื่อคุ้มครองผู้ใช้บริการ และต่อมาภายหลังคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้มีการออกประกาศ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขให้ผู้ประกอบธุรกิจخذใช้หรือเยียวยาผู้ใช้บริการ ซึ่งได้รับความเสียหายจากการใช้บริการ หรือการอื่นที่จำเป็นเพื่อคุ้มครองผู้ใช้บริการ ตามมาตรา 28 วรรคสาม ข้อกำหนดเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวกำหนดไว้ในข้อ 6 ของประกาศดังกล่าว คือ มาตรการและกระบวนการในการดูแลผู้ใช้บริการก่อนเลิกประกอบธุรกิจต้องมีกำหนดมาตรการในการخذใช้หรือเยียวยาผู้ใช้บริการซึ่งได้รับความเสียหายจากการใช้บริการ โดยมีรายละเอียดอย่างน้อยกระบวนการจัดการชำระหรือโอนค่าบริการภาระผูกพันสิทธิเรียกร้อง ทรัพย์สิน ของผู้ใช้บริการที่ค้างค้างหรืออยู่ในการดูแลรักษาของผู้ประกอบธุรกิจ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกระบวนการในการคืนค่าบริการหรือกระบวนการในการเก็บรักษาค่าบริการของผู้ใช้บริการที่ไม่สามารถติดต่อได้ หรือไม่ติดต่อขอรับคืนค่าบริการภายในระยะเวลาที่กำหนด กระบวนการจัดการข้อมูลผู้ใช้บริการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกระบวนการจัดการข้อมูลต่าง ๆ ที่เกิดจากการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ ข้อพิจารณา คือ ในประกาศดังกล่าวไม่ได้กำหนดเรื่องหลักประกันทางธุรกิจประเภทนี้ไว้เลยหากเกิดความเสียหายขึ้นจะทำอย่างไร หากไม่มีการกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจเหล่านี้จัดให้มีหลักประกันทางธุรกิจ ดังนั้น กฎหมายดังกล่าวควรกำหนดประเภทของผู้ประกอบกิจการแพลตฟอร์มดิจิทัลต้องมีหลักประกันหรือไม่ต้องมีหลักประกันให้ชัดเจน อย่างไรก็ตามแม้ประกาศดังกล่าวจะกำหนดให้อำนาจกับสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์สามารถกำหนดมาตรการอื่นใดเพิ่มเติม เพื่อบรรเทาผลกระทบที่จำเป็นสำหรับบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีลักษณะ (1) บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลขนาดใหญ่ หรือบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีลักษณะเฉพาะ ตามมาตรา 18 วรรคสอง (2) บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีผู้ใช้บริการได้รับความเสียหายจากการใช้บริการ โดยความเสียหายนั้น ส่งผลกระทบต่อสาธารณชนในวงกว้างหรือไม่สามารถระงับข้อพิพาทได้ แต่ก็ไม่ได้มีบทกฎหมายที่ชัดเจนกับเรื่องหลักประกันสำหรับกรณีบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลขนาดใหญ่หรือบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีลักษณะเฉพาะที่มีความเสี่ยงที่ทำให้เกิดความเสียหาย กรณีผู้ประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลเลิกกิจการ หากนำเรื่องหลักประกันตามสัญญาทางแพ่งมาเป็นแนวทาง ได้แก่ หลักประกันด้วยทรัพย์สินและหลักประกันด้วยบุคคล ในกรณี

หลักประกันด้วยทรัพย์สินมี 2 รูปแบบ คือ การจำนำและการจำนอง ซึ่งถ้าเป็นทรัพย์สินเคลื่อนที่ได้เรียกว่า “สังหาริมทรัพย์” เช่น รถยนต์ รถจักรยานยนต์ นาฬิกาข้อมือ แหวนเพชร สร้อยคอทองคำ ฯลฯ ทรัพย์สินประเภทนี้ เมื่อนำไปเป็นหลักประกันการชำระหนี้ได้ในรูปแบบจำนำ โดยผู้จำนำต้องส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ผู้รับจำนำ แต่ถ้าทรัพย์สินเคลื่อนที่ไม่ได้เรียกว่า “อสังหาริมทรัพย์” เช่น บ้าน ที่ดิน ฯลฯ ทรัพย์สินประเภทนี้หากจะนำไปเป็นหลักประกันการชำระหนี้ได้ในรูปแบบการจำนอง ผู้จำนองนำทรัพย์สินไปตราไว้แก่ผู้รับจำนองโดยไม่ส่งมอบทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันให้แก่ผู้รับจำนอง หรือกรณีหลักประกันด้วยบุคคล คือ การค้ำประกันการชำระหนี้ แบ่งเป็น 2 กรณี คือ กรณีค้ำประกันการชำระหนี้โดยบุคคลคนเดียว และกรณี ค้ำประกันการชำระหนี้โดยบุคคลหลายคน เป็นต้น ดังนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่าการเลิกประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลตามมาตรา 28 ควรมีการกำหนดหลักประกันเพื่อเป็นการป้องปรามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบความเสียหายกันเกิดจากการเลิกกิจการ ดังนั้น เพื่อประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการในอนาคตหากมีการเลิกกิจการ ควรมีการกำหนดกฎหมายดังกล่าวให้จัดให้มีหลักประกันความเสียหาย เพื่อเป็นประกันการเยียวยาความเสียหายแก่ผู้ใช้บริการให้มีมิใช่เพียงการกำหนดแนวทางหรือมาตรการเยียวยาเท่านั้น

เมื่อได้ทำการศึกษาถึงปัญหาข้อยกเว้นผู้ประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลไม่ต้องแจ้งให้ทราบ ตามพระราชกฤษฎีกาการประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งให้ทราบ พ.ศ. 2565 ผู้เขียนจึงได้มีข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อนำไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้มีความชัดเจนในการกำหนดแนวทางที่เหมาะสมและเสมอภาคเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายโดยมีแนวทางดังต่อไปนี้

1. แก้ไขข้อความในมาตรา 8 เพิ่มเติม โดยกำหนดเพิ่มเติม มาตรา 8 วรรคหก ว่า “...ในกรณีการออกประกาศของคณะกรรมการกำหนดลักษณะของการให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ไม่ต้องให้สำนักงานทราบก่อนการประกอบธุรกิจตามมาตรา 8 วรรคสาม ให้เป็นไปตามสำนักงานออกประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดลักษณะดังกล่าว...”

โดยมีข้อสังเกต คือ ประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดลักษณะดังกล่าวต้องกำหนดให้มีผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีองค์ความรู้ในด้านนั้น ๆ รวมอยู่ด้วยในการพิจารณา

2. ควรดำเนินการแก้ไข มาตรา 8 วรรคสี่ ทำให้ผู้ประกอบธุรกิจต่าง ๆ ที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามหมวด 2 โดยอาศัยอำนาจของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ใช้ดุลพินิจในการออกประกาศได้รับยกเว้นไม่ต้องกำหนดมาตรการบรรเทาความเสียหายและการชดเชยหรือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลได้ เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติบริการดิจิทัล (DSA) ของสหภาพยุโรปไม่ได้กำหนดข้อยกเว้นเหล่านี้ไว้เลย แสดงให้เห็นว่า กฎหมายของสหภาพยุโรปบังคับใช้กับผู้ประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลทุกประเภททุกชนิดโดยไม่ได้รับยกเว้นใด ๆ

จึงควรแก้ไขมาตรา 8 วรรคสี่ ใหม่ ให้ตัดข้อความคำว่า “...และไม่ต้องปฏิบัติตามหมวด 2 หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลและการควบคุมดูแล...” เนื่องจากเป็นข้อยกเว้นที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้ใช้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล

3.ควรดำเนินการแก้ไข มาตรา 28 วรรคสาม ในประกาศคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ประกาศเรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขให้ผู้ประกอบธุรกิจชดใช้หรือเยียวยาผู้ใช้บริการ ซึ่งได้รับความเสียหายจากการใช้บริการ หรือการอื่นที่จำเป็นเพื่อคุ้มครองผู้ใช้บริการ ตามมาตรา 28 วรรคสาม ข้อกำหนดเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวกำหนดไว้ในข้อ 6 ของประกาศดังกล่าว คือ มาตรการและกระบวนการในการดูแลผู้ใช้บริการก่อนเลิกประกอบธุรกิจต้องมีกำหนดมาตรการในการชดใช้หรือเยียวยาผู้ใช้บริการซึ่งได้รับความเสียหายจากการใช้บริการดังกล่าวให้ไม่ได้กำหนดเรื่องหลักประกันทางธุรกิจประเภทนี้ไว้โดยหากเกิดความเสียหายมากขึ้นจะอย่างไรหากไม่มีการกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจเหล่านี้จัดให้มีหลักประกันทางธุรกิจ ดังนั้น กฎหมายดังกล่าวควรกำหนดประเภทของผู้ประกอบกิจการแพลตฟอร์มดิจิทัลต้องมีหลักประกันให้ชัดเจน ควรแก้ไขกฎหมายกรณีเลิกหลักประกันให้ชัดเจนเนื่องจากมาตรา 28 วรรคหนึ่ง ได้ให้อำนาจสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์สามารถออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ได้ ดังนั้น สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ อาจออกประกาศดังนี้

“...ประกาศสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ผู้ประกอบธุรกิจประสงค์จะเลิกประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัล

ข้อ.... ผู้ประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลต้องจัดให้มีหลักประกันทางธุรกิจไม่น้อยกว่าจำนวนมูลค่าของทรัพย์สินที่ประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลมี

ข้อ.... ผู้ประกอบธุรกิจประสงค์จะเลิกประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลต้องยื่นคำขอเลิกประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลต่อสำนักงาน

ข้อ....สำนักงานต้องพิจารณาตรวจสอบภาระหนี้หรือหลักประกันของผู้ประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลก่อน

หากสำนักงานตรวจแล้วไม่พบหลักประกันให้สำนักงานกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลนำหลักประกันมาวางก่อนเลิกประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลไม่น้อยกว่า 180 วันก่อนเลิก

บรรณานุกรม

กมลชัย รัตนสกาวงศ์ , พื้นฐานความรู้ทั่วไปหลักกฎหมายปกครองเยอรมัน,

กมลชัย รัตนสกาวงศ์ ,แนวความคิดในการวินิจฉัยคำสั่งทางปกครอง

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

กรณี อรรถเนติ, มาตรการทางปกครองในการกำกับดูแล Digital Platform

: ศึกษากฎหมายของสหภาพยุโรป, วารสารกฎหมายปกครอง.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2537.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

เกวลิม โนกินิเวส และ ศรีรัตน์ งามนิสัย, ปัญหาและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการบังคับ
ทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง, 2552.

นันทวัฒน์ บรมานันท์, สัญญาทางปกครอง, 2552.

บรรเจิด สิงคนดิ, หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
มานิตย์ จุมปา, คำอธิบายกฎหมายปกครองว่าด้วยหลักทั่วไป,

ฤทัย หงส์ศิริ, ศาลปกครองและการดำเนินคดีในศาลปกครอง, กรุงเทพมหานคร:

สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจทำการพิจารณาทางปกครอง

รวมบทความทางวิชาการกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง, 2541.

วิศรา กลมทุกสิ่ง และ ชวินท์ ชัมมนันท์กุล, แพลตฟอร์มธุรกิจออนไลน์ :

อาชีพเกิด ใหม่ในยุคดิจิทัล, 2565.

พรรณวดี เลิศลุมพลีพันธุ์, แพลตฟอร์ม : เปลี่ยนกลยุทธ์ธุรกิจ,

วารสารมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธนบุรี, 2563.

สุริยา ปานแป้น และ อนุวัฒน์ บุญนันท์, กฎหมายปกครอง, 2551.